# De methodi Hawkinsianae in calculosorum sectione praestantia, positiones anatomicae et chirurgicae ... / [Pierre Faguer].

### **Contributors**

Faguer, Pierre, 1733-1787. Louis, M. (Antoine), 1723-1792. Université de Paris.

#### **Publication/Creation**

[Parisiis]: Typis P. Al. le Prieur, 1769.

### **Persistent URL**

https://wellcomecollection.org/works/tmkamd5b

#### License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.



Wellcome Collection 183 Euston Road London NW1 2BE UK T +44 (0)20 7611 8722 E library@wellcomecollection.org https://wellcomecollection.org

# METHODI HAWKINSIANÆ

IN CALCULOSORUM SECTIONE PRÆSTANTIÂ,

# POSITIONES

## ANATOMICÆ ET CHIRURGICÆ.

Quas, Deo Juvante, & praside M. Antonio Louis, Artium Liberalium & Chirurgiæ Magistro, Scholarum Professore Regio, Collegii antiquo & designato Præposito, Academiæ Regiæ Secretario perpetuo, Regio Librorum Censore, antiquo Nosocomii Charitatis Chirurgo Primario, in Exercitibus Regiis à Consiliis Chirurgicis, è Regiâ Scientiar. Monspel. Societate, & ex Acad. Scient. Humanior. Litterar. & Artium Lugdun. Rothomag. & Metensi, Societatis Regiæ Scientiar. Gottingensis, Instituti Bononiens. Academiæ Imperialis Apathistarum Florentinæ Socio extraneo, Botanices Florentinæ Collegâ Honorario, & in saluberrimâ Facultate Medicinæ Halæ-Magdeburgicâ Chirurgiæ Doctore, tueri conabitur, Petrus Fague Cenomanus, Artium Liberalium Facultatis Parisiensis, & Chirurgiæ Cenomanensis Magister, Nosocomii generalis Parisiensis in domo dictà La Salpêtriete nuper Chirurgus præcipuus, Primariæ slipatorum Regis gallicæ Cohortis Chirurgus-Major, Theseos Auctor.

### PARISIIS,

### IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS.

Die Sabbati prima Julii à sesqui-secunda post meridiem ad septimam A. R. S. H. 1769.

PRO ACTU PUBLICO

E T

SOLEMNI COOPTATIONE.



Typis P. Al. LE PRIEUR, Regii Chirurg. Collegii
Typographi.

M. DCC. LXIX.

### CELSISSIMO AC POTENTISSIMO

## DD. GABRIELI - LUDOVICO DE NEUFVILLE

# DUCI DE VILLEROY,

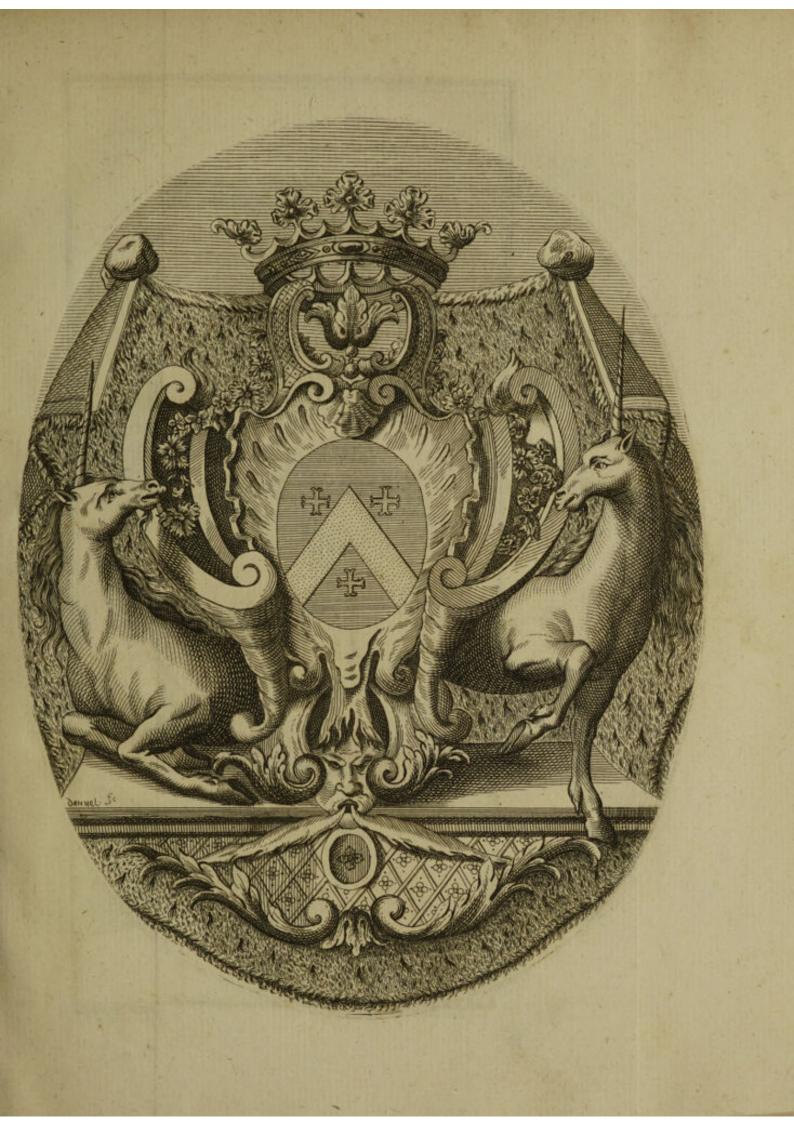
PARI FRANCIÆ,

PRIMARIÆ STIPATORUM REGIS GALLICÆ COHORTIS

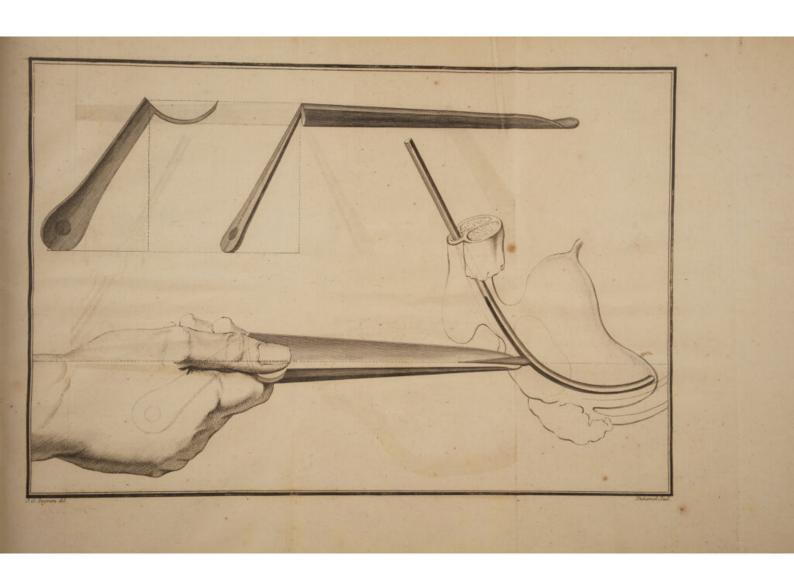
PRÆFECTO,

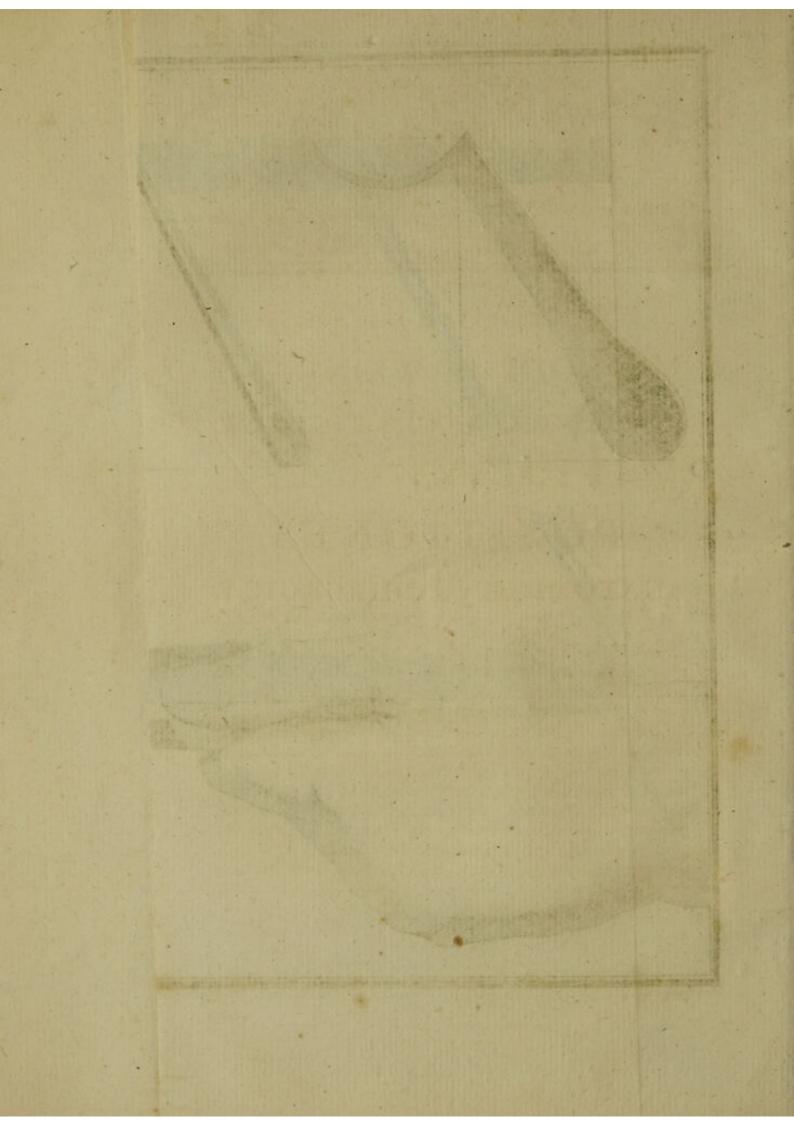
GUBERNATORI AC PRÆTORI GENERALI LUGDUNI,

TRACTUSQUE LUGDUNENSIS, FORENSIS, BELLOJOVIENSIS, &c. &c.











DE

## METHODI HAWKINSIANÆ

IN CALCULOSORUM SECTIONE

PRÆSTANTIÂ,

# POSITIONES

### ANATOMICÆ ET CHIRURGICÆ.

SANGUINIS circulatione vivit homo, crescit, nutritur; provida hæc nullâque mechanicâ arte adæquanda liquidi vitalis in omnes partes dispensatio & propulsatio, decursu modò imperuosiori per vasa majora, modò tardiori per angustiores & implicatas minimorum vasorum vias, ex mechanicæ legibus perficitur; undè diversæ humorum alterationes eorumque necessariæ excretiones. Ipsâ vi vitæ perspirant promptissimè quæ aquea sunt. Motu cordis & arteriarum vitali & calore indè oriundo, sanguis, post diversa œconomiæ animalis expleta munia, residuus, ad putrescibilem acrimoniam perpetuò propiùs accedit, quæ quidem potu diluente demulcetur, novoque temperatur sacturas

reparante chylo quem præbent alimenta. Hic verò, licet blandus & homogeneus videatur, terreas, salinas, oleosas continet particulas ab alimentis suppeditatas, per vim circuli sanguinei conterentem ad alcalinam naturam vergentes, quarum crassiores per solos renes excerni queunt, & à quibus per urinam corpus expurgatur. A renibus per ureteres in vesicam defluit lotium, ibique ad tempus continetur. Sola vitæ humanæ mundities hanc lotii moram, tam immanes quandòque morbos parituram, defiderat; nam absque velica numquam majores lapilli coalescerent, nec calculi vesicæ orirentur, atrociorum torminum causa. Sed ut ait perillustr. Baro van Haller (a) id incommodum natura neglexit ne focialis vitæ deliciæ perirent & homo hominem, ut invisum sua sorde animal, fugeret. Quod etiam conceptis verbis dixerat Clar. Beudt, in erudita dissertatione Anatomico - Physiologica de fabrica & usu viscerum uropoieticorum.

Vesica urinaria viscus est carneo-membranaceum, in pelvi situm, urinæ collectioni & expulsioni destinatum. Recentioribus Anatomicis laus sit de figuræ hujus-ce visceris accuratiori cognitione. Eorum antecessores vesicam pyriformem dicebant; videbatur in insima abdominis parte sita, instar lagenæ cujus fundus, superior esser pars & amplior; inferior verò in urethram desinens, angustum & coar-

ctatum lagenæ collum.

Diversam omninò esse Vesica figuram patuerat jam ex Anatomica delineatione quam publici juris secit Clar. Le Dran, ordinis nostri senior Magister, in eximio libro cui titulus: Parattete des atsserentes methodes de tirer la pierre hors de la Vessie, Paris 1730. Fundum partem ampliorem, insimam & intestino recto incumbentem memoravit Clar. Weitbrecht in Actis Acad. scientiar Petropolitana (b); contrà verò, partem superiorem qua instata suprà pubem assurgit, acuminatam esse, atque Urethram non in axi majori parti superiori opposità nasci, sed antrorsum, tanquam obturamentum in dolio. Hujus-ce investigationis antesignanus suit illustriss. Morgagni, cui longè aliam Vesica figuram quam ex

<sup>(</sup>a) Physiolog. tom. VII, Lib. XXVI, sect. IV, s. XIII. De Utili-

<sup>(</sup>b) Vol. V, pag. 194.

Anatomicorum descriptionibus, spectare non sine admiratione contigit. Nam si quæ erat pyri similitudo, non inversi quidem erat, sed basi innixi; ut inferior Vesicæ pars ferè media. nedum superiore, latior esfer, ac inversi potius, ut vulgò loquuntur, cordis quam pyri imaginem tota Velica referret (a). Inflatas inspexerat Vesicas illustr. Anatom. Antistes Morgagni; vacuas porrò perscrutari operæ pretium erat. Hoc pensum ad artis incrementum absolvit Clarissimus Camper, Professor Groningensis, Academiæ Regiæ Chir. Parif. Socius, Demonstrationum Anatomico-Pathologicarum Tomo fecundo. Contracta & evacuatione mirum in modum imminuta Vefica cavum habet triangulare, cujus apex superior pars, basis autem transverse intra pelvim intestino recto in viris insidet. Fovea à parte postica formatur & posticus paries anteriori ità accedit ut nullum spatium interfit. (V. fig. à Clarissimo Auctore mutuat.) Velica guttatim urinam à renibus excipiens, extenditur ità ut fovea priùs intumescar, apex deindè attollatur, basis verò situm relativum servet. Interior Vesicæ membrana sensu perexquisito donatur, præsertim circà foramen anterius, effluxui urinæ in urethram destinatum. Humore mucoso obducitur, eoque contrà lotii stagnantis acrimoniam defenditur. Dum à calculo vel alià causà magis irritatur aut stimulatur Velica, hujus muci fit major secretio; undè micturitiones frequentiores imò & doloriferæ cum irrito conatu, morbus atrocissimus, qui tenesmus Vesicæ denominari potest.

Muci secretioni destinatæ nullæ sunt glandulæ, vel saltem non apparent; ultimarum atteriolarum aperra ostiola liquorem blandum, quo Vesicæ superficies interior quasi ma-

dore irroratur, excernere poslunt.

Musculares fibræ inter se contextæ, aliæ aliis diversimodè innexæ, latam muscularem Vesicæ externam tunicam efficiunt; eo modo ordinatæ sunt ac dispositæ ut in expellendâ urinâ uniformiter se contrahendo, sigura Vesicæ triangularis servetur.

Hac musculari tunicâ summè irritabilis est Vesica, quæ proprietas Cl. Halleri experimentis confirmata, jam in vivis animalibus innotuerat, sacto periculo à Clar. Drelincurtio (b):

<sup>(</sup>a) Morgagni Epistol. Anatom. I, 5. 61.
(b) Experim. Anatom. ex vivorum sectionibus petita. Canicidio II.
A ij

" in cane Vesica leviter forcipibus sauciata; undique sese " contraxit & omnem urinam exclusit; imò Vesica isthæc " adeò sese conglobavit in arctum, ut prostatarum ad quas

" fe receperat, vix æquaverit molem. "

VESTCÆ propriâ musculari actione expellitur urina, hanc expulsionem nequidem juvantibus abdominis pressione & diaphragmatis contractione; cùm abolità, ob distensionem nimiam, Vesicæ contractili facultate, nullam opem ferant alienæ compressiones quæ ad expellendam urinam causæ coadjutrices falsò dicebantur. Immissa tunc in Vesicam sistula,

Artis Chirurgicæ beneficio ægri sublevantur.

DE tunicarum numero non confentiunt Auctores; alii tres, quatuor alii Vesicæ adscribentes. Clar. Beudt. quinque tunicas demonstratione evidentissima in conspectum venire asserit. An vero rectè, res est expeditæ disquisitionis. Primam annumerat perironeum Vesicæ partem superiorem tegens; hæc ipsi videtur Vesicam sirmare & defendere ne compressione viscerum abdominalium aut expansione majori tunicæ muscularis hoc loco læderetur ubi minima datur resistentia. Alteram exponit valdè laxam, cellulosam, Vesicam undique circumcingentem, qua omnibus partibus ambeuntibus laxè adhæret. Hæc cellulosstas quodammodo involucrum Vesicæ, non verò genuina tunica, nisi impropriè dici potest.

In hâc cellulosâ telâ infigne vasorum rete tum arteriarum, tum imprimis venarum, inter se mirè intertextarum conspicitur, potissimum in parte inferiori, que recto intestino & prostate vicinior est. Aberrantia instrumenta laxum hunc cellularem textum dilacerant, saccumque efficiunt qui Vesice cavum mentiendo, minus peritos aliquando in errorem ducit, ipsamque curationem infaustam reddit.

Musculosa sequitur Vesicæ tunica quam tertiam habet Cl. Beudt. Quartam, nerveam vocat. Inter utramque secunda cellulosa est Albini, per quam vasa equidem minora repunt, quæque, impulso slatu, eleganti spectaculo adsurgit. Hanc vasculosam à nervea distinguit Cl. Hallerus, qui inter nerveam & intimam, cellulosam tertiam adstruit. Intima porrò epidermidis dicitur propago, levissima, muco lubrica, quæ erosione secedit à nervea, ut exterior oris, faucium, ventriculi, intestinorum membrana, cui similis est, & perindè renascitura. Indurari usu uvæ urs & indè sensus Vesicæ sopiri, creditur.

SERIEM adesse sibrarum orbicularium, extremum colli seu cervicem Vesicæ ambientem & claudentem, ad urinæ estluxum impediendum, in viris cum intestini recti sibris cohærentem, vel sasciculis ortis ab osse pubis productam, quam sphincterem vocant, nonnulli planè negant; cum depressio sundi Vesicæ, elevatio orisicii urethræ, prostatæ proeminentia, sistulæ urinariæ contractio, longitudo & slexiones, satis superque lotii moræ in Vesica provideant, illiusque prohibeant involontarium exitum.

Vesica, parte anteriori, sub angulo ossium pubis immediatè & directè abit in canalem spongioso-membranaceum, vesicæ continuum, urethra dictum, quæ singulari modo sub dicto ossium pubis angulo slectitur, nempè ut primò antrorsum parum descendat cum egreditur, mox inslectatur versus inferiora, & arcuato ductu incurvetur, deindè ad latera lentè iterum assurgat ubi corporibus cavernosis penis, eo loco ubi conjunctione angulum esformant, prostata occurrit, & inferiori parte in eorum sulco cui firmiter adhæret, procedit: sicque mediantibus corporibus cavernosis & ligamento suspensorio ossibus pubis annexo, firmatur & suspensorio suspensorio dictioni que obtemperat, donec in sine per glandem penetret, sicque ad ejus extremum angustà sissurà liberè hiet (a).

URETHRÆ amplitudo non ubiquè eadem observatur; ad initium enim ubi prostatæ nectitur, plerumquè intùs maximè contracta deprehenditur, quod in Lithotomia quoque ipso digito explorare & percipere possumus. Hic locus tamen in excretione valdè dilararur, quod in instata, aut liquore maximè extensa Vesica, clarè patet. Deindè verò multò amplior sit ubi à prostata versus bulbum ipsius urethræ, sola & libera procedit. Bulbus sive protuberantia urethræ est pars ejus posterior proximè ad prostatam sita, pollicem longa, bulbum quodammodo referens. Tunc sensim angustatur urethra, ubi sub corporibus cavernosis & angulo ossium pubis pergit. Tum serè cylindricè per totum ejus tractum exportigitur, donec ad glandem parum priùs iterum dilatara, angusta & oblonga contracta rima pateat.

Vesicæ ostio undequaque adhæret magna & unica glan-

<sup>(</sup>a) Cl. Beudt. Dissert. de visceribus Uropoieticis, Disp. Anat. XIII Select. ab Haller collect. vol. III.

dula quæ prostata dicitur. Implet arcum ossium pubis; in permultis, si non in omnibus, integram urethram amplexatur; magnitudo ejus varia est; ex Clar. Campero, duos transversos digitos in universum lata est, unum cum dimidio longa, & eam exhibet figuram quæ in tabula annexa punctis designatur. Qua parte urethram cingit prostata, serè digito transverso sub Vesicæ collo, terminantur, duobus orissiciis ejaculatoriis, vasa seminaria in eminentiam caput gallinaginis dictam.

Curi in regione perinzi subdita sunt tria musculorum paria, erectores qui nati ab ossibus ischii, utrinquè in corpora cavernosa desinunt: acceleratores oriundi à sphinctere ani, partem urethrze posteriorem amplectuntur & constringunt, in corpora cavernosa itidem desinentes: transversales qui ab ossibus ischii ducentes ortum, urethrze bulbo inseruntur, ejusque dilatationi inserviunt. Et hzc sufficiant circà partes quarum cognitio exponendze doctrinze de cal-

culoforum curatione competit.

CALCULOSOS quam plurima, diversa & varia infestant symptomata, alios morbos aliasque causas mentientia; ut ex illis difficillima quandoque sit calculi Vesicæ diagnosis.

PRIMUM fignum est dolor in collo Vesicæ qui circà finem mictionis exasperatur, & ad glandis extremum propagatur. Secundum, pruritus in pudendo qui ægros cogit illud fæpè manibus contrectare, molestiam illam aufferre conantes. Tertium, pondus in perinzo cum dolore gravante, præsertim à calculo grandiori. Quartum, mingendi difficultas cum fummo conatu, parturientium more, & urinæ guttatim effluentis stillicidio, cum micturitione frequenti. Quintum. fluxus urinæ suppressio inter mingendum, calculo ad Vesicæ orificium, in medio cursu, subitò cum urina delato, illud que obturante. Sextum, facilior nonnumquam exitus urinæ resupinato corpore, ob longiorem in eo situ ab orificio Veficæ calculi recessum. Septimum, frequens virgæ erectio à Vesicæ phlogosi quæ calculi præsentia inducitur. Octavum, frequens cum tenesmo desidendi cupiditas, mingendi cupiditatis pedifequa, propter consensum sphincteris ani & colli Vesica, quia nervos habent communes. Nonum, molesta quævis exagitatio, equitatio, per salebrosa loca ambulatio; quia tunc Vesicæ cervix à lapide commota valdè

tus certus contractæ præter naturam & quafi schirrofæ Vesicæ. CERTISSIMUM & indubium diagnosis signum est exploratio quæ fit per catheteris in Vesicam, & digiti in anum, immillionem. Hanc longè certiorem autumat Riverius, quod non folum adesse calculum ostendat, sed etiam illius differentias quoad magnitudinem, figuram & numerum patefaciat. Reverà interdum onere calculorum finuosa fit ad latera recti intestini Vesica, infra collum, ibique nidulantes, immissus catheter hand facile nanciscitur : digitus tum in podicem introductus, certior est, ex observatione Riolani, explorator (a). Tamen cum mediate tantum digitus calculum tangat, facile falli & fallere potest. Nulla est certior exploratio quam à cathetere, cujus sonus & strepitus, sive attritus ad calculum, auribus & manibus à Chirurgo non solum, sed etiam ab adstantibus percipi manifeste potest. Curandum porrò ne fortè orto stridore vel strepitu decipiantur; quod ab aëre per fistulam concavam pollice non obturatam quandoque illusorie contigit.

LEVISSIMÈ & cautissimè procedendum, catheterem in Vesicam immittendo, blandiùsque in inquirendo calculo, ne dolores, organi valdè sensilis irritatione molestissimà, excitentur, unde symptomata jam vix tolerabilia exasperarentur; quod frequenter accidit in exploratione Vesicæ à Rudioribus, jure sic appellatis quibusdam Pseudo-Chirurgis, etiam si à populo illis credulo qui & vult decipi & faciliùs deci-

pitur, peritorum nomine falutentur.

Ægros ab alia causa miserrime excruciari annotavit Clar. Camperus; ob longius catheteris rostrum, susque deque

digito

<sup>(</sup>a) Enchirid. Anatom. Lib. II, cap. XXX.

motum, internam Vesicæ membranam conterens, quia continuò se circà illud Vesica contrahit: si verò jam constricta est Vesica à frequentioribus micturitionibus, si schirrosa aut ulcerata, quanti parantur cruciatus, à longiori apice

cannulæ inquisitoriæ!

CALCULI existentis indicatio curativa à sola extractione petenda. Præparato ægro, si res & ut res postulaverit, depleto, enematis ope, intestino recto, calculosus secundum artis præcepta collocetur. Tum demisso in Vesicam cathetere sulcato, ad sectionem se accingat Operator. Quæ ut rectè siat in perinæo, incidenda priùs sunt tegumenta, dividendus musculus transversalis, urethraque secanda usquè ad collum Vesicæ, unà cum prostata cervicem colli cingente: sic facilis paratur educendo calculo via, plaga simplici, solius naturæ benesicio consolidanda. Quomodò autem perfectiùs id per-

agetur nunc stabiliendum,

Progressur Lithotomiæ admodům nocuit illorum imprimis Operatorum falsa cautio, quâ, securitatis alias laudandæ confilio, catheteris ipfimet moderatores esse voluerunt, libenter manus finistræ ad rem majoris momenti necessariæ, auxilio cassi. Majori curvatura, canalis curvaturæ minus congruenti, vulgo instructus est catheter, ut ejus sulcus eminens in perinzo distinctè percipi queat, in eumque mucro scalpelli, quem Lithotomum vocant, facilius adigi. Ast quis non videt hoc operandi modo, multo superius quam par est, urethram secari, unde non solum inutilis, sed nonnulla facile vitanda procreat accidentia, minus apta, superior hae canalie incifin; ur jam à duodecim annis patet ex luculentissimà Clarissimi Prasidis dissertatione de experimentis circà varias calculolos fecandi methodos (a). Ministro confidebat Cheseldenus, confidunt in Anglia artis proceres, & etiam in artis imperiti manu reponi posset catheter in Hawkinsiani instrumenti mox describendi usu. Itaque dum minister una manu scrotum, & altera catheteris extremum Chirurgus sustinet, cute primum simul ac pinguedine scalpello incisa, ab angulo in quem accelerator & erector musculi cocunt, ad ischii tuberculum, in perinæi parte finistra, lævæ manus indicem in vulnus immittit, fulcum catheteris versus urethræ bulbum inquisiturus; hocque mediante

digito urethram parva & sufficienti plaga incidit; mucroni scalpelli succedit apex conductoris gorgeret dicti, eodem semper favente digito indice sinistræ manus; tum catheteris extremum superius à ministro recipit operatoris sinistra manus, per cujus sulcum dexterâ manu in Vesicam adigit conductorem Hawkinsianum. Hujus margo dexter in aciem allurgit qua prostata & Vesica cervix apprime dividentur: inde amoto cathetere, mediante conductoris cavo, forcipes dentatæ introducuntur, ut iis apprehensus calculus non citò citiùs, ut quidam præscripserunt, extrahatur, sed lento gradu ut sensim via dilatetur, nullatenusque partes contundantur ac divellantur. Si pudendæ arteriæ ramus acceleratorem & erectorem musculos perreptans, vel qui ad urethram tendit, aut ille qui ad prostatam fertur, in harum partium incisione læsi sint, sit hæmorrhagia, introducto in vulnus digito, compressione tutò & brevi cessura, si quidem sponte non sistat. Hanc methodum cohibendi fluxus languinis immodici prædicavit vir Chirurgiæ peritia & Lithotomiæ successibus insignis, Lugduni, M. Pouteau, Acad. Reg. Chir. Socius.

Quæ operationi laterali, quocumque alio modo instituatur, favent rationes, iis à fortiori annuit in stabiliendâ methodo Hawkinsianâ gaudens Chirurgia. Expeditior enim est, minorique rerum apparatu celebratur, cum conductor, margine secante, sibi ipsi viam tuto paret, prostatam Vessicæque collum dividendo, qui in aliâ quâlibet encheiresi, introducendus per catheteris sulcum remaneret, sectis iisdem partibus à scalpello vulgari, seu lithotomo quo-

cumque.

Tutius itemque res absolvitur, si quidem pars conductoris convexa recto intestino & inferiori urethræ parti opponitur, undè nullus omninò lædendi intestini recti metus, nec orisicii ejaculatorii; nulla ergo prolis in posterum suscipiendæ desperatio: vulneris curandi expedita quoque est ratio, quia in morem crescentis lunæ formatum, inferiori trajectus parti parcendo, non sunt colliquiæ à prætersuenti urina madidæ, vulneris consolidationi nocivæ.

Non minus experientiæ quam rationi insistit laudata methodus. A quindecim retrò annis, Celeber. Hawkinsius, Londini hâc Chirurgia faustissimo cum successu calculosis opitulatur. Eam prima vice Parissis celebravit die 28 Octobris 1767,

Clarissimus Actus Præses in strenuo equitum vice-Tribuno, cui duos infignes calculos feliciter extraxit, intrà breve temporis intervallum, consolidato, naturæ beneficio, vulnere. Tres alios ab hâc die secuit calculosos eâdem operandi ratione & profperè admodum. Testes habuit quamplurimos, inter quos honoris causa nominandi, D. Tronchin, serenissimi Aurelianensium Ducis Proto-Medicus, D. de la Breuilhe, Delphini & Delphinæ, dum viverent, primarius Medicus; & inter expertissimos Artis Magistros DD. Pibrac, Houstet, de la Porte, Berdolin, Pean, Capdeville, & D. Dezoteux legionis pedestris quæ Regis nomine infignitur, Chirurgus-Major, tunc nuper ex anglià redux, & Londini operationum Hawkinsianarum testis oculatus. Sapientissimi Magistri & Præsidis præceptis usus, hanc bis adhibui Lithotomiæ instituendæ methodum, nec improsperè, præcipuis Cenomanensibus Medicis & Chirurgis adstantibus.

